

Kisbajcsi Nefelejcs
Napközi Otthonos Óvoda
Pedagógiai Programja

OM: 030389

Kisbajcs

2020

	Készítette: Kupóné Bakk Erika Intézményvezető
Legitimációs záradék- Az érvényességet igazoló aláírások	
...../2020 Határozatszámom elfogadta: A nevelőtestület nevében	Véleménynyilvánítás: Kiss-Kovács Tímea Szülői Szervezet elnöke
...../2020. Határozatszámom jóváhagyta: intézményvezető ph.	
A dokumentum jellege: Nyilvános	
Hatályos: 2020. szeptember 1-től visszavonásig	

Tartalom

Bevezetés.....	4
Törvényi hivatkozás	7
Az intézmény adatai	8
Gyermekkép, Óvodakép,	9
Az egészséges életmód alakítása.....	11
Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés:	16
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	19
Az óvodai élet megszervezésének elvei	22
Személyi feltételek	22
Tárgyi feltételek.....	24
Az óvodai élet megszervezése.....	24
Az óvoda kapcsolatai	29
Család-Óvoda.....	29
Óvoda-Iskola.....	30
Óvoda-Közművelődési Intézmények.....	31
Az óvoda egyéb kapcsolatai	31
Hagyományőrzés, népszokások.....	32
A hagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban.....	33
Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	34
A tevékenységi formák szervezési jellemzői	34
Játék.....	34
Verselés, mesélés	37
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:	40
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	42
Mozgás	45
A külső világ tevékeny megismerése.....	48
Munka jellegű tevékenységek	50
A tevékenységben megvalósuló tanulás	53
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	56
A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:	56
Az egészségesen fejlődő gyermek:.....	57
A szociálisan érett gyermek:.....	57
Gyermekvédelem	58
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az óvodában.....	62

Migráns gyermekek önazonosságának megőrzése	70
Az óvoda tervező, értékelő és dokumentációs rendszere	72
Tervezés:.....	72
A tervezőmunka dokumentumai:.....	73
Értékelés:	73
Kompetenciák, elvárásoknak való megfelelés	74
Legitimációs záradék	77
Melléklet.....	78
1.számú melléklet.....	78
AZ ÓVODAI HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	78
2.számú melléklet.....	86
EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ PROGRAM	86
Bevezetés.....	87
Egészségre nevelés az óvodában.....	87
Az óvodai egészségfejlesztés célja	88
Az óvodai egészségnevelés feladata	89
Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása	91
Mindennapos testmozgás, mozgás	92
a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	93
A bántalmazás, erőszak megelőzése	93
Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás	94
Személyi higiénia fejlesztése	95
Környezeti higiénia	96
Betegségek megelőzésére nevelés.....	97
Egészségre káros szokások megelőzése	97
Érzelmi nevelés.....	98
Egészséget hangsúlyozó tevékenységek	98
3.sz. melléklet.....	99
20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet határozza meg, hogy az óvoda Pedagógiai Programjához környezetvédelmi programot kell készíteni.	99

„A gyermekszem: virág, csillag, oltalom, csupa játék, csupa mosoly, izgalom.

A gyermekszem: tág világ és kikelet, ha reád néz, földéríti szívedet.

A gyermekszem: ablak, forrás, dombtető, erdőzúgás tisztította levegő.

A gyermekszem: a legfurcsább hatalom, próbáld ki csak másokon vagy magadon, mert amikor a gyermekszem kérve kér, abba minden vágy és csoda belefér.

A gyermekszem: szirmát nyitó kék virág, tőle fordul szebbre, jobbra a világ.

A gyermekszem: fényesség és bizalom, vezéreljen téged is ez az utadon".

(Szűcs Imre: A gyermekszem)

Bevezetés

Az óvodai nevelés országos Alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve- meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indultunk ki, hogy az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával. A gyermeket -mint fejlődő személyiséget- szeretetteljes gondoskodás és különös védelem illeti meg. A gyermek nevelés elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző-köztük az innovatív- pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti pedagógiai programját, melynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai

pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Kisbajcs Győr-Moson-Sopron megye északkeleti részén, Győrtől mintegy 2 km távolságra északkeleti irányban fekszik. Természet-földrajzilag a szigetköz délkeleti szegletében helyezkedik el ott, ahol a Mosoni-Duna és az Öreg-Duna már közelítenek egymáshoz. A falu közlekedés- földrajzi helyzete Győr közelsége miatt kedvező.

Az 1954-es pusztító árvíz után a lakóházak többsége újjáépült. Kisbajcs lakóinak lélekszáma 1998-ban 34 fő volt, 2009-ben 820 fő, 2017-ben 882 fő. Győr közelsége és a csendes környezet a fiatal népeiségre is vonzást gyakorol.

Közigazgatásilag a községhez tartozik a 2 km-re fekvő Szőgye, ami körülbelül 16ha területű. A mi óvodánkba járnak Vénekéről, a gyerekek, ami tőlünk 6km-re található kb. 31ha területen. Több Nagybajcsi kisgyermek is jár hozzánk óvodába.

A jelenlegi óvoda épülete 2000. augusztusában került átadásra. Az épület, mint egy kis mesepalota emelkedik ki a domb tetején a templommal szemben. Mi mindennap halljuk a déli harangszót, s látjuk a falusi élet jellemzőit, a mezőgazdasági gépeket, a munkába siető embereket, a gyermeküket sétáltató anyukákat stb.

Az óvoda mindenki számára könnyen megközelíthető, ugyanakkor az utca forgalma nem zavarja a gyermekek nyugalmát.

A csoportszobák világosok, melegek, a berendezési tárgyak igényesen kiválasztottak. A fenyőbútorok, a függönyök, a dekorációk igazi családi hangulatot teremtenek. Az óvoda 3. csoportszobája tornaszobaként üzemel, jól felszerelt mozgásfejlesztő játékokkal, mint például bordásfal, tornaszekrény, padok, különböző egyensúlyozó eszközök, labdák állnak a gyerekek rendelkezésére.

A közlekedő helyiség mérete lehetőséget ad a különböző rendezvények lebonyolítására, mint a bábelőadások, koncertek.

A környezetismereti sarok akváriumában a halak gondozását kísérhetik figyelemmel a gyerekek.

Az óvoda irodája nyújt segítséget a szociális segítő munkájának elvégzéséhez. Intézményünkben élvezhetjük a sószoba kedvező hatásait, mely segíti a légúti megbetegedések kezelését, valamint logopédiai és fejlesztő foglalkozások is itt zajlanak.

Nagy hangsúlyt fektetünk a tevékenységben megvalósuló tanulásra, ezért a játékok szinte kivétel nélkül fejlesztő játékok, amelyek valamely képességet kiemelten fejlesztek (memória,

megfigyelőképesség, tapintás, mennyiség, szín, forma stb.) Ugyanakkor rendelkezésre állnak a kisebb korosztály gyakorlójátékához autók, ki-be rakosgató játékok, a szerepjátékokhoz babakonyha, bolt, fodrászos játék kellékei.

A gyermekek sok időt töltenek a szabad levegőn télen-nyáron. Mozgásigényüket az udvari kötetlen futkározással, hintázással, mászókézességgel stb. tudják a legjobban kielégíteni. Az udvaron vannak napos és árnyékos helyek. A fedett terasz kiválóan alkalmas a kinti étkezések, barkácsolások rendezvények lebonyolítására.

A homokozó feletti napárnyékolóval a szűrt napfényt biztosítjuk. Sok homokozó játékkal, labdadobóval, focival stb. tesszük tartalmassá a kint tartózkodást.

A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, jó szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő, részképesség -lemaradással érkező, az egészségügyi szokások hiányával érkező kisgyerek.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenek felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Óvodánk arculatát meghatározza: a hagyományőrzés, a népi kultúra ápolása, évkörhöz kapcsolódó ünnepkörök, jeles napok köré szervezett tevékenységek. Fontosnak tartjuk, hogy a modern világgal ötvöződve gyermekeink is megismerjék népünk kulturális gyökerét, azok szépségét és értékét, előtérbe helyezve lakóhelyünk hagyományait.

Jövőképünk:

„Keresem minden gyerek saját titkát és azt kérdezem:

Hogyan segíthetnék abban, hogy önmaga lehessen.”

(Janus Korczak)

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal tölthetnék, kreatív, jókedvű szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvónők irányításával.

Törvényi hivatkozás

- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az „Óvodai Nevelés országos alapprogramja” kiadásáról és annak módosítása 137/2018. (VII. 25.)
- Kormányrendelete.2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvénymódosításáról.
- 229/2012.(VII. 28.) kormányrendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2019. évi LXX. törvény a közneveléssel összefüggő egyes törvények módosításáról és a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény hatályon kívül helyezéséről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet nevelési-oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról.
- 20/2019. (VIII.30.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról és hatályon kívül helyezéséről
- 2003. évi CXXV. Törvény az „Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról”
- 1997. évi XXXI. Törvény a „Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról”
- 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet a „Gyámhatóságok, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról”
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve.
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, 1989. (XI. 20.) kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 22/2013. (III.22.) EMMI rendelet Egyes köznevelési Tárgyú miniszteri rendelet módosításáról.
- Országos tanfelügyeleti kézikönyv Óvodák számára
- Önértékelési kézikönyv óvodák számára -Oktatási Hivatal
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez -Oktatási Hivatal

Az intézmény adatai

<u>A költségvetési szerv neve:</u>	Kisbajcsi Nefelejcs Napközi Otthonos Óvoda
<u>Rövidített neve:</u>	Kisbajcsi Nefelejcs Óvoda
<u>Költségvetési szerv székhelye:</u>	9062 Kisbajcs, Kossuth Lajos utca 19.
<u>Alapítója, megszüntető joggyakorlója:</u>	Kisbajcs Község Önkormányzata 9062 Kisbajcs Kossuth Lajos utca 1.
<u>Működési területe:</u>	Kisbajcs Község közigazgatási területe, valamint Vének és Nagybjacs községek közigazgatási területei külön feladatellátási szerződés alapján
<u>Fenntartó neve és székhelye:</u>	Kisbajcs Község Önkormányzata 9062 Kisbajcs Kossuth utca 1.
<u>Köznevelési intézmény típusa:</u>	Óvoda
<u>OM azonosító:</u>	030389
<u>Alapfeladata:</u>	óvodai nevelés, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése-oktatása
<u>Gazdálkodás feladatok ellátása:</u>	Kisbajcs Község Önkormányzati Hivatala
<u>Államháztartási szakágazati besorolás:</u>	851020 Óvodai nevelés
<u>Kormányzati funkció szerinti besorolás:</u>	091110 Óvodai nevelés szakmai feladatai 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai 096015 Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
<u>Maximálisan felvehető gyermeklétszám:</u>	48 fő
<u>Gyermekcsoportok létszáma:</u>	2 csoport
<u>Intézményvezető:</u>	Kupóné Bakk Erika

Gyermekkép, Óvodakép,

Az alapprogram az emberi személyiségből indul ki abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermek sajátos életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának.

Gyermekkép:

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Tisztelik szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon kifejezni, érdeklődők, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Ügyesen mozognak, szeretik a természetet, ismerik hagyományainkat, jeles napokat, a különböző művészi tevékenységeket. Magatartás és viselkedés kultúrájuk korunknak megfelelően fejlett, udvariasok, illemtudóak, szeretik védik a természetet, és ehhez nagyon fontos, hogy kialakuljon környezettudatos magatartásuk, érzékenységük, valamint az egészséges életvitelhez szükséges képességük, készségük.

Óvodakép:

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere a tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb

feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkciót (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányuk csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátást is)

„Minden ember egyenlő-de nem egyforma”

/Hans Galjaard/

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű- az életkornak és fejlettségnek megfelelő- tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról, e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítés. Ezen belül:

- egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez. A wc használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint fizikai segítség nyújtása sértheti a gyermek intim szféráját, ezért türelmesnek, megértőnek kell lennünk.

A testápolás terén akár a kéz, akár az arc megérintése válthat ki elutasítást, amit el kell fogadnunk. A papírzsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermekek figyelmét a szelektív hulladékgyűjtésre.

Az öltözködésnél fontos a helyes sorrend megismertetése, egymáshoz igazítása. Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása.

Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat, Az óvónő, dajka bemutatja, megismerteti és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő idő kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

Testi nevelés

A testi nevelés magába foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás, természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését. A testi nevelés és az egészséges életmódra nevelés akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet lehetőség szerint biztosított. Ehhez rendelkezésünkre áll az udvar, nagy füves játéktérrel többfunkciós játékokkal a szomszédos játszótér, valamint az óvoda épületén belül egy jól felszerelt tornaszoba.

Mozgás

A mozgás során fontosnak tartjuk a megfelelő kényelmes, természetes alapanyagú szellőző öltözetet, szabadban, teremben egyaránt. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk. Szervezünk változatos, élményszerű tevékenységeket, melyek a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését segítik elő.

Levegőzés

Naponta délelőttönként minimum 1 órát tartózkodunk a friss levegőn. Kivétel: esős, viharos szél, -5°C alatti hőmérséklet, köd.

Pihenés

Legfontosabba nyugodt légkör biztosítása. A gyermekek egyéni alvási igényének és szokásainak figyelembevétele. Kényelmes fektetők használata, saját pizsama, alvóka. Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen.

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, testi és mozgásfejlesztési feladatok ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására.

A gyermek testi épségének védelme és a baleset megelőzése magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök használati tárgyak folyamatos ellenőrzését, valamint karbantartását a hibaforrások megszüntetését.

Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyerekeket. A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyerekek testi edzettségét. Ennek érdekében minél több időt igyekszünk a szabadban tölteni.

Cél:

Nyugodt, kiegyensúlyozott életritmus biztosítása a gyermek élettani szükségleteinek figyelembevételével.

- az egészséges életvitel igényének megalapozása
- a gyermek egészségének, testi fejlődésének elősegítése

Feladatok:

- a gyermekek életkorának megfelelő életritmus kialakítása a napirendben
- nyugodt kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban
- a gyerekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán (pl. folyadék)
- a kialakított szokás és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése
- önállósági törekvések támogatása
- a kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás szalvéta használat)
- asztalterítés technikája, esztétikumra való odafigyelés
- a 3 éveseknek egyéni szükséglet alapján wc papír használatban, illetve zsebkendő használatban segítségnyújtás
- a fiúknál a wc ülőke felhajtásának, illetve a megfelelő wc használat elvárása
- a wc lehúzásának igényre alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése
- a gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása
- a gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása

- a fogmosás technikájának megismertetése, gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartása
- felöltözésnél, vetkőzésénél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás
- a gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása
- a ruhák összehajtásának, öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása
- a gyermek levegőzésének biztosítása
- a délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése
- lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenléttel, simogatással a gyermek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása
- lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- szükségleteit képes kielégtetni
- szükségleteit képes önállóan kielégíteni
- wc használatkor a fiúk felhajtják a wc ülőkét és állva végzik kisdolgukat
- wc-zést követően használják a wc papírt
- a tisztálkodási eszközökre vigyáz, tisztán tartja, használat után helyére teszi
- wc-zés és egyéb szennyező tevékenység végzése után kezet mos, a kezét szárazra törli
- önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell segítséget kér
- cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik
- ruháját igyekszik összehajtva a helyére tenni
- képes önállóan eldönteni miből mennyit tud elfogyasztani
- kulturáltan étkezik
- vigyáz környezetének rendjére tisztaságra
- az udvaron sem szemetel
- ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét
- igényévé vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság
- életkorának megfelelően edzett
- szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül
- ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés:

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettel léggör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás- és normarendszerének megalapozása.

A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A gyermeki magatartás szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, és viselkedése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodások számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának minősége. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztosságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé.

Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka kapcsolatában a pozitív érzelmi töltés, a pozitív attitűd megnyilvánulásait.

Támaszkodunk a családi nevelésre és szoros együttműködésre. Fontosnak tartjuk a gyermek korai, óvodáskort megelőző testi-lelki fejlődésének alapos ismeretét. Ennek eszköze a fejlődés napló, amiből információt kapunk az óvodába lépés előtti kapcsolatról. A későbbiek során hasznosítja az óvodapedagógus a gyermek jobb megismerése érdekében, a fejlesztési feladatok megtervezésében. Fejlesztő munkánk során arról gondoskodunk, hogy a gyermekek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak. A gyermek énközpontúsága alapján önmagára képes figyelni. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást.

Minden kisgyermeknek lehetősége van: megtanulni a közös tevékenységek alkalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz, a pozitív visszajelzések önerősítő, önbizalom növelő hatásúak.

Észreveszik, hogy társaik sokféle színes egyéniségek, megtapasztalják, hogy egy problémának több megoldása is lehet.

Az ünnepek, jelesnapok kiemelkednek a mindennapi életből, a hagyományok a közös élmény fokozza a gyermekek közösséghez tartozását. A különböző jellegű ünnepeket sajátosságainak megfelelően szervezzük azzal a céllal, hogy minden gyerek számára külön, de egyben az egész közösségnek is élményt, örömet jelentsen. A hagyomány az egész közösség életének jellemzője. A közös élmények mély nyomot hagynak a gyermekben főleg akkor, ha aktívan élük át.

Cél:

- az erkölcsi akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, az óvodapedagógus és a dajka példaadásával
- a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés
- a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása
- a figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, tiszteletre és megbecsülésre nevelés
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében speciális fejlesztéssel sz egyéni szükségleteiknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával szükség esetén a megfelelő szakemberek közreműködésével

- esélyteremtés a migráns gyerekek számára
- az átlagtól eltérő, kiemelkedő képességű gyermek esetén képesség kibontakoztatás

Feladat:

- nyugodt kiegyensúlyozott biztonságot árasztó légkör kialakítása
- a csoportszoba környezettudatos szemléletű otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése
- a szeretettelje, empátiás kisugárzás, odafigyelő magatartása
- az élet az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés
- udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése
- erkölcsi normák ítéletek megfogalmazása
- az összetartozás élményének mélyítése a „mi tudat” alakítása
- a konfliktushelyzet békés mindkét fél számára elfogadható megoldására inspirálás
- a tehetséges gyerekek kibontakoztatásának támogatása
- a lassabban fejlődők felzárkóztatása
- a migráns gyerekek beilleszkedésének segítése
- a családdal való együttműködésre törekvés.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ismeri a közösségbe megkívánt viselkedéskultúrát
- a csoport szokás és szabályrendszerének ismeretét magatartásában is érvényesíti
- szereti és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli, tiszteletben tartja az élővilágot
- képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni
- konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri
- érzelmein, indulatain korának megfelelően tud uralkodni
- a közösség érdekében szívesen vállal megbízatást, munkát
- alakulóban van feladattudata
- igényes saját tevékenységével szemben
- megtalálja helyét a közösségben, szívesen játszanak vele a többiek
- bátran, kulturáltan mondja el véleményét

- ismeri és betartja az udvariassági szokásokat
- A felnőtteket tiszteli

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes minta és szabálykövetéssel -az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére, nevelés közben a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképessége fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében sz óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelvi és kommunikáció alakulásával. A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és kommunikáció fejlesztése. A kommunikáció, a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példányával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (pl.: érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

Cél:

- a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célhiányos bővítése
- kognitív képességek fejlesztése:
 - egyre pontosabb, valóság-hű észlelés
 - figyelem-összpontosításra való képesség
 - valósághoz közelítő képzeleti működés
 - reprodukív emlékezet
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás
 - az alakuló fogalmi gondolkodás
- a beszédkedv felkeltése, fenntartása
- a beszédhallás és szövegértés fejlesztése
- kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikkal

Feladat:

- biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják gondolataikat
- változatos tevékenységek szervezése, biztosítása
- sokoldalú tapasztalat szerzés
- a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére építés
- egyéni érdeklődési kör figyelembevétel
- figyelem-összpontosításra motiválás
- a gyermeki kérdések megválaszolása
- a gyermekek beszédkedvének felkeltése
- a gyermek szókincsének bővítése
- a nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése
- nyelvtanilag helyes, jól érthető tiszta beszéddel mintaadás
- migráns gyerekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén
- szakmai kapcsolattartás a logopédussal, fejlesztőpedagógussal.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- korának megfelelően kialakult pontos érzékelése, észlelése
- térbeli viszonyokakt képes felismerni, megnevezni
- a keresztcsatornák működése korának megfelelő
- önkéntelen bevésés mellett, megjelenik a szándékos bevésés is
- figyelme korához képest tartós
- gondolkodására a problémamegoldásra törekvés és kreativitás jellemző
- helyesen, tisztán érthetően beszél
- kérdésre egyszerű mondattal válaszol
- szókinccs korának megfelelő
- bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel
- társára odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját
- a közölt információt megérti
- verbális emlékezete korának megfelelő
- egyszerűbb történetet mesél, képes önállóan is elmondani
- tud szemkontaktust teremteni és tartani
- élményei és gondolatait el tudja mondani
- a migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket és képes magát megértetni

A gyermekek bátran használják a tevékenységek során elsajátított anyanyelvüket. Képesek lesznek árnyaltan kifejezni magukat, tudnak összefüggően beszélni. Nyugodtan, figyelmesen hallgatják végig a felnőtteket és a velük párbeszédet kezdeményező gyermekeket.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodai nevelés során a pedagógusnak olyan közösséget kell alakítania, ahol:

- a gyermeki személyiség optimális fejlődését biztosítja,
- ahol tiszteletben tartják a gyermek egyéniségét és személyiségét
- ahol a gyermekek jól- és fontosnak, illetve autonómnak érezhetik magukat.
- ahol elősegíti a néphagyomány-ápolás, a természet, és társak iránti szeretet képességének alakítását
- az ünnepnapokat ünnepként élik meg a gyermekek, ezáltal az összetartozás érzése is erősödik bennük
- a családokkal való együttműködés során a néphagyomány-ápolás fontosságára hívja fel a figyelmet, ezáltal elősegítve a családok szemléletmódjának változását.

Az óvodapedagógusoknak rendelkeznie kell, az inkluzív és integrált neveléshez szükséges kompetenciákkal, néphagyomány-ápolás, természetet tisztelő szemléletmóddal. Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermek számára, személyisége az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik.

A közoktatási törvényben meghatározott óvodapedagógus felsőfokú szakirányú végzettség mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekekre lebontott tudatos, tervszerű alkotó alkalmazása. Elvárásaink az óvónő felé:

- segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd
- vidám, felszabadult játéklétkör létrehozásának képessége
- differenciált nevelés iránti elkötelezettség
- jó empátiás képesség
- gyermek és családcentrikusság
- környezettudatos, természetet tisztelő szemlélet
- néphagyomány őrző szemlélettel való azonosulás
- csapatjátékos

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Óvodánkban logopédus foglalkozik az erre rászoruló gyerekekkel. Feladata elsősorban a gyermek beszédének szűrése a beszédfejlődés akadályoztatása szempontjából, ezek kezelése, másodsorban diszlexia – prevenciós vizsgálat végzése minden egyes gyermeknél szükség esetén annak szakszerű terápiája.

Tárgyi feltételek

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, mely megfelel a kötelező minimális eszköz és felszerelési jegyzékbe foglaltaknak. Ezek elhasználódás miatti folyamatos pótlása, és korszerűsítése azonban szükséges. Az óvoda épületét, udvarát, berendezését oly módon alakítjuk át, hogy szolgálja a gyerekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen a változó testméreteknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás és játékigényük kielégítését. A szülők fogadására alkalmas helyiség: a vezetői-nevelői-konzultációs szoba.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartalmú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenység közti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodaiélet szervezésében és gondozásának kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az óvoda teljes idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző dokumentumok szolgálják (óvodai csoportnapló, óvodai gyermek fejlődési napló) Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésében.

Az óvodába felvett gyerekek csoportban való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők, óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével.

Csoportszervezés

Intézményünkben (heterogén) vegyes életkorú gyermekekből álló csoportok működnek. A vegyes csoportokban az óvodát kezdő gyermekek nagycsalád mintájára épülő közösségbe kerül, ezért a beszoktatás időszaka gördülékenyebb, zökkenőmentesebb. Az egymást már korábbi évekből ismerő gyermekek elfogadó magatartása a csoport családi hangulata jelentősen segíti a családból, bölcsődéből érkező kicsik beilleszkedését. Az ilyen csoportokban viselkedő gyermek fogékonyabbá válnak a toleranciára, jelentősen fejlődik empátiás készségük, segítő-gondoskodó magatartásuk. A beszoktatás ideje alatt nagyon szeretnek gondoskodni a kicsikről, dajkálják őket, ringatókat énekelnek nekik, hiszen ők is ezt érezhették, tapasztalhatták az óvónénijüktől.

A vegyes csoportformában nevelkedő kicsi gyermekekre jellemző, hogy önállóbbak, motiválják őket a nagyobbak tevékenységei, -előbb ügyesednek. Az osztatlan csoportok esetében a havi és éves terv elkészítése nagyobb odafigyelést és körültekintést igényel az óvodapedagógustól, hiszen jelentősen számolni kell a gyermekek eltérő egyéni képességeinek fejlődésével. A heterogén összetételű közösségekben a tevékenységeket mindig a nagyok szintjéhez tervezzük, majd ezt egyszerűsítjük a kicsik felé.

A kisebbeknek nagy húzóerőt jelentenek a játékos komplex kezdeményezések, melybe életkoruknak érdeklődésüknek és fejlettségüknek megfelelően kapcsolódnak be, majd abból kilépve zavartalanul folytathatják játékukat. Az egyéni fejlődés béli különbségek a közel azonos életkorú gyermekek között is gyakran kialakulnak belső feszültséget okozva ezáltal a lassabban fejlődő gyermekekben.

A vegyes csoportokban természetes módon van jelen az eltérő fejlettség. Az életkori lemaradásokat csak az óvónő észleli, és ehhez igazítja a fejlesztési lehetőségeket. Így a gyermek észrevétlenül hozhatják be lemaradásukat, és azt nem kudarcnak élik meg.

Napirend

6. 30.-7. 30.	Összevont csoportban Játék
7. 30.-11. 30.	<ul style="list-style-type: none"> - Játék, szabadon választott tevékenység a csoportban - Képességfejlesztés egyéni szükségletek alapján - Folyamatos tízórai - Testápolási teendők - Mozgás, mindennapos testnevelés, játékos mozgás <p><u>Óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Verselés, mesélés - Ének-zene, énekes játék, gyermektánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - Mozgás - A külső világ tevékeny megismerése <p>-Játék a szabadban</p>
11.30.-14.15.	<ul style="list-style-type: none"> - Ebéd, testápolási teendők - Pihenés, alvás mesével, altatódallal
14.15-15.30.	Öltözködés, testápolási teendők, uzsonna, szabadon választott tevékenység
15.30.-16.45.	<ul style="list-style-type: none"> - Összevont csoportban szabad játék, (szabadban, csoportszobában) szabadon választott tevékenység, részképességek fejlesztése

Hetirend

A különböző tevékenységi formák témáinak tervezésénél a jól felkészült óvodapedagógus figyelembe veszi az aktualitásokat, / évszakok, ünnepek, jeles napok.../Azok mennyiségét, időtartamát, gyakoriságát, a gyermekek érdeklődése, a feldolgozás, elmélyítés sikeressége határozza meg. A heti rend, alkalmak, ötletek, kívánságok szerint változtatható.

Hétfő	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Kedd	Verselés, mesélés Külső világ tevékeny megismerése
Szerda	Hittan Verselés, mesélés Külső világ tevékeny megismerése
Csütörtök	Verselés, mesélés Ének-zene, énekes játék, gyermektánc (másik csoport: Mozgás)
Péntek	Verselés, mesélés Mozgás (másik csoport: Ének-zene, énekes játék, gyermektánc)

Nyári élet:

Az eddig kialakult szokásrendszer szerint szervezzük a tisztálkodást, étkezést, pihenést, öltözködést. Hangsúlyozzuk a társas kapcsolatok és a közösségi élet mélyítését. A nyári élet szinterei: udvar, játszótér, rossz idő esetén a csoportszoba.

6.30- 9.30	-Reggeli gyülekezés, játék, tízóraizás (jó idő esetén a szabadban)
9.30-12.00	-Szabad játék, mozgás, lehetőség szerint az udvaron. - Séta - Lehetőség biztosítása: -rajzolás - mesehallgatás - éneklés -verselés, mondókázás -természet változásainak megfigyelése - Öltözködés, testápolási teendők
12.00- 13.00	- Étkezés - Testápolási teendők
13.00- 14.30	-Pihenés
14.30-16.45	- Öltözködés - Testápolási teendők - uzsonna (jó idő esetén az udvaron) - Szabad játék - Gyermek folyamatos hazavitele

Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyek az óvoda illetve a család teremti meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Család-Óvoda

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A kettő összhangja az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel, a gyermek harmonikus fejlődésének feltétele. A gyermekek intelligenciája, viselkedése, érzelmi élete, szokása főként családi minta szerint formálódik. Az óvoda és a család kapcsolatának alapja a kölcsönös bizalom, az előítéletektől mentes közeledés. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében még fontosabb az óvónő megértő, bizalmat ébresztő magatartása. Ha szükséges kezdeményezze a gyermekvédő hatóságok segítségét.

Az óvónő viselkedése példaértékű legyen, a gyermekek érdekében tartsa szem előtt az adatvédelmi és titoktartási kötelezettségét.

Beszoktatás

A beszoktatás célja: a gyermekek beilleszkedésének segítése, számára ismeretlen, új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik.

A beszoktatás formái:

- szükség szerint anyás beszoktatás
- fokozatos beszoktatás

A szülők és az óvodapedagógusok együttműködési formái:

- **Szülői értekezlet:**

Alkalmat ad arra, hogy szülők megismerkedjenek az óvoda, a csoport rendjének elvárásaival, feladataival, problémáival. Az óvodapedagógus feladata a szülők

tájékoztatásán kívül véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. A szülői értekezleten jelenléti ív írása, jegyzőkönyv készítése kötelező.

- **Fogadó óra:**

Célja: s szülő tájékoztatása a gyermek egyéni fejlődéséről. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermek vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát a szülő, óvónő egyaránt kezdeményezheti. Az óvónő mindig felkészülten vegyen részt ezeken a megbeszéléseken (a gyermek munkáival saját feljegyzéseivel) Javasolt minden évben legalább kétszer leülni minden egyes gyermek szülőjével, ennek különösen középső csoportban van kiemelt jelentősége a következő évi beiskolázás miatt

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények) az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz, és szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Óvoda-Iskola

Az iskolával való kapcsolattartás célja az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

Formái:

- 5-6-7 éves gyermek látogatása az iskolában az óvónővel
- iskolai szervezésű programokon való részvétel
- közös kirándulás
- szakmai tapasztalatsere, a gyermek fejlődésének nyomon követése
- meghívjuk a tanító néniket az óvodai rendezvényekre, az iskolába készülő gyermekek megismerése céljából

Óvoda-Közművelődési Intézmények

- Könyvtár: látogatásánál az óvodai irodalmi nevelést kiegészítve felkelti a gyermek érdeklődését a könyvek és a könyvtár iránt. A nagycsoportos óvodásokkal ellátogatunk a könyvtárba, hogy kialakuljon bennük a mese, a könyv szeretete.
- Közösségi terem: bábszínház, gyermekszínház, filmvetítést szervezünk.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

A gyermekek testi lelki fejlődésének követése, segítése érdekében kapcsolatot tartunk:

- Háziorvossal
- Védőnővel
- Logopédussal
- Nevelési Tanácsadóval
- Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottsággal
- Gyermekjóléti Szolgálattal
- Helyi Önkormányzattal

Hagyományőrzés, népszokások

A kisgyermek nevelésébe beépítjük mindazon értékeket, amelyek a folklórban megőrzésére érdemesek. Megteremtjük azt a miliót, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás.

Óvodánkban az évkörhöz kapcsolódó ünnepkörök, és jeles napok is megjelennek az évek során. Fontosnak tartjuk az ünnepek sajátos hangulatát, az ezekhez kötődő hagyományok és szokások felelevenítését.

Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a népiességet, örömet és a követendőt. Az óvoda természetes közege a hagyomány őrzésnek. Arra törekszünk, hogy ismerjük, megszeretessük a népszokások eredetét, azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit.

A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik, az évszakok váltakozásához.

Jártasságra teszünk szert a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismertetünk meg. Lakóhelyünk hagyányaiból merítünk, gyűjtünk.

Minden jeles napot egy hosszabb előkészülettel vezetünk be, amelyhez a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan változatos tevékenységeket biztosítunk. A hagyományok ápolása közben történő együtt játszás, együtt munkálkodás, tervezgetés, örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Célunk a gyermekek sokoldalú harmonikus fejlesztése a néphagyomány ápolás gazdag eszközrendszerével, valamint a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása, a természet iránti tisztelet.

Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét.

A hagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

Vers, mese, dramatikus játék:

(Népmesék, természet-növény- és állatmondókák, közmondások, rigmusok, időjósok, névcsúfolók, találós kérdések)

Ének, énekes játékok, zenehallgatás:

(ölbéli játékok, mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene, mozgásos játékok: guggolós körjáték, kifordulós körjáték, ugróiskola, páros szökdelő, féllábazás, páros fogó)

Rajz, mintázás, kézimunka:

(tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, agyagozás, korongozás, mézeskalácssütés, nemezelés)

A környezet tevékeny megszerettetése:

(találós kérdések, népi jóslások, jelesnapok, népszokások)

Mozgás, mozgásos játékok:

(ügyességi és sportjátékok)

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

A tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét.

A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusoknak megfelelő időt, helyet, és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet, választhat a lehetőségek közül.

Az óvodás gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkoztatási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógusoktól, hogy pedagógiai ismeretét folyamatosan bővítse, ismerje a gyermek egyéni szükségleteit, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni. Tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és kellő kreativitást igényel.

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék-szabad- képzettársításokat követő szabad játékfolyamat- a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékba tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenységgé. A gyermek első játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt. Az óvodapedagógus mintát ad a játéktevékenységre, és amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, segít, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.

A játékhoz szükség van:

- megfelelő helyre
- a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokra, játékszerekre, eszközökre
- megfelelő csoportlégkörre
- élményszerzési lehetőségekre

Előterbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyát, mely az óvoda napirendjében, időbeosztásában, és a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik. Játék során biztosítanunk kell, hogy a gyermeknek legyen lehetősége feszültségét, belső problémáit felszínre hozni, és kifejezni.

**„Gyermekeink úgy fognak holnap dolgozni, ahogyan ma játszanak:
alaposan, és kitartóan vagy figyelmetlenül és unottan.”**

(Elisabeth Plattner)

Egyes játékfajták személyiségformáló hatása:

1. **Gyakorlójáték:** fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége
2. **Szimbolikus szerepjáték:** alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi akarati tulajdonságai
3. **Konstruáló játék:** alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája
4. **Szabályjáték:** fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készsége.

Cél:

- a tevékenységen keresztül a gyermek sokoldalú harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciák fejlesztése
- érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása
- szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása

Feladat:

- nyugodt érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, folyamatos fenntartása
- ingergazdag cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő harmóniát sugárzó környezet kialakítása
- a barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás eszközeinek sokszínű szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése
- a csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása
- sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára
- a gyermek játéka egyéni adottságaihoz, képességeihez igazodva fejlődhessen az egyszerű gyakorló játéktevékenységből a szimbolikus-szerepjátékon át a fejlettebb konstruáló és bonyolultabb szabályjátékig
- az óvodapedagógus maga is szeressen játszani. Adjon játékötleteket, igyekezzon elősegíteni a játék tartósságát, színességét. Pozitív példaként szolgáljon viselkedése, beszéde. Ösztönözze a gyermeket a konfliktushelyzetek megoldani tudására.
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megismertetése a játékeszközökkel, azokkal való játszás szabályival, együttműködési képességük fejlesztése a játékban.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- felszabadultan, örömmel, önfeledten játszik
- pozitív érzelmek alakulnak ki társaik és a felnőttek iránt, ami ösztönzi őket a közös játékban való részvételre
- képesek lesznek egyéni ötletek vagy élmények alapján építeni, konstruálni
- kezdeményezőek, kreatívok lesznek a játéktevékenységben
- megismerkednek az együtt játszás szabályival, majd be is tartják azokat, figyelmeztetik társaikat is a szabályok betartására, később lépések lesznek az önálló szabályalkotásra
- kialakul bennük az alkalmazkodás képessége
- fokozatosan elfogadják egymás ötleteit, véleményét, képesek lesznek a szerepek önálló felosztására, a játék során kialakuló konfliktushelyzetek megoldására
- egészséges versenyszellemben tevékenykednek
- játékukban, élményükben kitartóak
- képesek élményeik eljátszására, szívesen vállalnak szerepet

Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusokkal a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel-feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese alkalmas a gyermek:

- szemléletmódjának, világgépének alakítására
- szorongás során feloldásra és megoldásra
- ok-okozati kapcsolatok megláttatására
- belső képi világ megjelenítésére
- önkifejezésére mely mozgással és ábrázolással kombinálható

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képi világot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A személytelen televízió, video, DVD, számítógépes játékot átvették a mesélést helyettesítő szerepet. Ezzel fokozva a gyermek feszültségét, félelmét, agresszivitásukat és sok esetben helytelen mintát ad. Fontosnak tartjuk a szemléletformálást a semmivel nem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt.

Cél:

- a gyermekek szívesen hallgassanak irodalmi műveket, legyen számukra örömforrás a mese, vers befogadása
- a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése
- a könyvek szeretetére megbecsülésére való nevelés
- a magyar kultúra értékeinek átörökítése
- a nyelv szépségének, kifejezőségének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása
- interkulturális nevelés
- tisztelje, becsülje, szeresse anyanyelvét, szülőföldjét
- kapjunk visszaigazolást a gyermek szorongásáról

Feladat:

- nyugodt légkör megteremtése a meséléshez, verseléshez
- törekedjen a gyermek fejlettségének megfelelő igényes irodalmi anyag kiválasztására
- az óvodapedagógus a mesélést verselést kötetlenül tervezze az aktualitásoknak megfelelően építsen a gyermekek által kialakított spontán helyzetekre
- könyvtár és színházlátogatások szervezése
- az irodalmi élmények nyújtásával gazdagítsa a gyermekek szókincsét, fejlessze szépérzékét, figyelmét, mesélő képességét, önkifejezését, az összetartozás érzését, és a konfliktus megoldó képességét
- elsősorban magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezentúl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyerekek hazájának kulturális értékeiből
- a nemzeti, etnikai, kisebbségi és migráns gyermekek számára a mese, vers tevékenységeken keresztül is biztosítsa az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését
- segítse a gyermekeket az irodalmi élmények feldolgozásában (bábozás, dramatizálás)
- beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (anyanyelvi játék, drámajáték, dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás)
- beszédkedv felkeltése, megőrzése a sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknél
- a szorongás feloldására megoldást találni

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- örömmel várja a mesélést, szívesen vesz azon részt
- képes kitartóan figyelni, egyszerűbb mesefordulatokat megjegyez
- képes a folytatásos mesét felidézni, epizódjait összekötni
- szívesen nézeget képeskönyveket
- irodalmi élmények hatására gyarapodik szókincsük, fejlődik kifejezőkészségük
- kialakul a belső képalkotás képessége, mely a szövegértés alapja
- önállóan kezdeményeznek verselést, mesélést, bábozást, dramatizálást
- elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud
- ismeri az színházi magatartás alapvető szabályait, megérti a színházi előadások cselekményeit
- türelmesen végig hallgatja a társait és a felnőtteket
- alkalmazza a kapcsolatteremtés elemi szabályait.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyerekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok a hagyományok megismertetését tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Elősegíti a biztonságérzetének növekedését gátlásainak feloldását, önfegyelmének, közösségi érzésének, magatartásának alakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközéül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (ritmuséneklés-, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag megválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a nemzetiségi nevelés esetében a gyermek nemzetiségi hovatartozását is.

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Cél:

- a zene iránti érdeklődés felkeltése, a gyermekek zenei élményhez juttatása
- a dallam, ritmus, mozgás szépségének a közös éneklés örömeinek felfedeztetése
- a zenei ízlés formálása, esztétikai fogékonyság növelése
- a mozgáskultúra fejlődésének elősegítése
- népi hagyományok megismerése, tovább élésének segítése
- zenei műveltség megalapozása
- más népek dalainak, dalos játékainak megismerése

Feladat:

- jeles napokhoz, hazafias ünnepekhez, évkörhöz, óvodai élet ünnepeihez kapcsolódó dalanyagok, játékok életkornak megfelelő ismerete

- ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus szép mozgás alakítása
- dalos játékok, mondókák válogatása az életkornak, csoport képességszintjének megfelelően
- minél több zenei élményt szerezzenek
- az óvónő vegyen részt a közös éneklésben, játékban mindenkor biztosítsa az elegendő helyet, friss levegőt
- a beilleszkedés segítése ölbeli játékokkal
- egyéni megszólalás bátorítása játékhelyzetekben (felelgető, énekes játékok)

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- örömmel szívesen játszik dalos játékokat, szívesen hallgat zenét
- korának megfelelően tisztán énekel
- zenei fogékonysága életkorának megfelelő, mozgása esztétikus, ritmust követő
- képes megkülönböztetni zene fogalompárokot halk-hangos, gyors-lassú, mély-magas
- auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete fejlett
- képes érzékelteni az egyenletes lüktetést,
- felismeri néhány hangszer hangját (furulya, dob stb.)
- képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum)
- felismeri környezetünk finomabb zörejeit

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső lépek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Cél:

- felkelteni a gyermekben az ábrázolás anyagával, eszközeivel való tevékenykedés vágyát, biztosítani az élményszerzés sokféle lehetőségét
- olyan légkör, olyan hangulat kialakítása, amely ösztönzi a gyermeket élményeik képi kifejezésére, alkotó tevékenységre
- különböző anyagok és technikák alkalmazási képességének fejlesztése
- esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk kialakítása
- képi-plasztikai kifejezőképesség, térbeli tájékozódás és rendezőképesség alakítása
- jelenjen meg fantáziája, képzelete az alkotásokban

- igényes, kreatív önmagukat kifejezni tudó gyermekek nevelése, akik az őket körülvevő természet anyagait formálhatónak, alakíthatónak látják.

Feladata:

- megfelelő helyet, időt, eszközt biztosítani a gyermekek számára
- az ábrázolás eszközeit elérhető helyen tartja
- megismerteti a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival
- az ábrázoló tevékenységekre egész nap folyamán biztosítson lehetőséget
- elsajátítja az ábrázolótevékenységekkel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás, védő asztalterítő
- a (2,5) 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást
- a 4-5 évesek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás, és gyöngyfűzés alapjait
- a 6-7 éves gyermekeknél a képalkotás különböző változatos technikákkal történő készítését (pl.: mozaik, kollázs, nyomatok) és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást
- bemutatja a környezetükben található műalkotásokat, kulturális értékeket
- biztosítsa az élményszerzés sokféle lehetőségét, irányítsa rá a gyermek figyelmét a környező természet szépségeinek meglátására, együtt élje át a gyermekekkel a felfedezés örömét, juttassa sikerélményhez, fejlessze képzeletüket, fantáziájukat, kezdeményező képességüket, ábrázoló készségüket, erősítse önbizalmukat
- ösztönzi a gyerekeket a színek széles skálájának használatára
- nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén három oldalú ceruzafogót a gyermekeknek
- a mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkal növeli (termések, magvak, szárított és préselt növények)
- a csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére

- önként, örömmel kapcsolódnak be és önállóan is kezdeményeznek ábrázoló tevékenységeket
- megismernek sokféle ábrázolóeszközt és készségszinten tudják ezeket használni
- kialakul képi-plasztikai kifejezőképességük térbeli tájékozódási képességük, szem és kézkoordinációjuk, vizuális gondolkodásuk
- megfelelő és finommotorikus képességük: nem görcsös, biztos a vonalvezetésük
- korának megfelelő a vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete
- szívesen vesz részt közös alkotásban, valósítja meg ötleteit
- alkotás közben ügyel környezetére és saját maga munkájára tisztaságára
- alkotás közben kitartó, törekszik a harmóniára, esztétikumra, részt vesz a környezetének díszítésében
- vonalvezetése balról jobbra halad

Mozgás

- A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely- helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül a különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.
- A spontán és szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás- fejlődésére.
- A spontán- a játékban, azon belül a szabad játékban- megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Cél:

- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése- mozgásigényük kielégítése
- rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása
- testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
- mozgáson keresztül a szociális képességek fejlesztése, egymásra való odafigyelés, egymás segítése, együttműködés, tolerancia, egészséges versenyszellem

Életkori jellegzetességek:

3-4 éveseknél: a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk számukra.

4-5 éves korban: nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célbadobós játékok, ugróiskola. Az egyensúly fejlesztésre jól használhatók az Ayres terápia eszközei, különböző hinták, füles labda, trambulín, billenő forgókorong.

6-7 éves korban: a finommotorika fejlesztésre kell a legnagyobb hangsúlyt felkelteni. Játékban sok lehetőség nyílik a spontán fejlesztésre: tépés, vágás, fűzés, kicsi elemekből építés, konstruálás.

Az udvari játék, mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így minden kisgyerek saját szabad választása alapján tevékenykedhet.

Feladat:

- a szabad mozgás lehetőségének, az egészséges életmód erősítő egyéb tevékenységének biztosítása kint és bent (hely, idő, eszköz)
- a gyermek mozgáskultúrájának fejlesztése, mely segíti a térben és időben történő tájékozódást, a helyzetfelismerést, fejleszti az alkalmazkodás képességét
- a természetes mozgások és a pozitív személyiség tulajdonságok fejlesztése

- a gyermek mozgáskoordinációjának (szem-kéz-lábkoordináció) és vesztibuláris képességeinek (egyensúlyérzék) fejlesztése
- az egyéni mozgásfejlesztés biztosítása a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, egyéni sajátosságait figyelembe véve
- a tornaszoba és a mozgásfejlesztő eszközök maximális kihasználása a gyermekek fejlődése érdekében
- a mozgás anyagának összeállítása a játék, a játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon
- a mozgás anyagában testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása
- odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ismeri saját testét, testrészeit képes maga is nevezni, beazonosítani
- a mozgásfejlődés útját figyelembe véve tökéletesednek és koordinálódnak a természetes mozgások (kúszás, mászás, járás, futás)
- téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni
- fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő
- kialakult a szem-kéz, szem-láb koordináció
- fejlett az egyensúlyérzéke
- képes alkalmazkodni társaihoz korához képest
- fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész
- ismeri a csapatjáték szabályait, egészséges versenyszellemmel képes küzdeni

A külső világ tevékeny megismerése

- A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-és mennyiségszemlélete.
- Az óvodapedagógus feladata:
 - tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését
 - biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
 - segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését
 - a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására

Cél:

- a természetet szerető, védő emberi értékek alakítása környezettudatos viselkedés megalapozása
- a természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása
- a játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása
- alakuljon ki matematikai érdeklődése
- feladatok elvégzése során legyen kitartó
- fejlődjön logikus gondolkodása, problémamegoldó képessége

Feladat:

- a meglévő ismereteket rendszerezze, mélyítse el
- biztosítson változatos tevékenységeket a felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre
- téma választásnál vegye figyelembe a lakóhely, környezet sajátosságait
- témajavaslatok: óvodai környezet, család, testünk, egészségvédelem, közlekedés, évszakok, napszakok, növények, állatok, színek, felnőttek munkája
- láttassa meg az ok-okozati viszonyokat
- módszereit, eszközeit a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat
- megismerteti a környezetvédelem alapjait, a föld, levegő, víz, növény-állatvilág meghatározó szerepét
- növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt
- kirándulásokon, megfigyelések alkalmával természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott levelek, magok, tollak, fakérgesek, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok)
- az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol élnek
- elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat a közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- tudja hol lakik, mi a lakcíme
- tudja saját szülei nevét, foglalkozását
- tud különbséget tenni az évszakok között
- ismer a növény és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt, állatot
- ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat, ismeri a növény és állatgondozás egyszerűbb feladatait
- felismeri a közlekedési eszközöket, ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- képes kiterjedéseket, mennyiségeket egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, kisebbet, kevesebbet, nagyobbat, vagy többet létrehozni
- tárgyakat tud helyesen megszámlálni
- ismeri a pár fogalmát
- tud 10-et vagy 10-en aluli mennyiséget cselekedve két vagy több felé bontani, megtudja állapítani melyik a több, melyik a kevesebb, illetve ugyanannyi
- használ tő és sorszámneveket
- helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat személyek és tárgyak vonatkozásában

Munka jellegű tevékenységek

- A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység- az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény -és állatgondozás.
- A gyermek, munka jellegű tevékenysége:
 - o örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység
 - o a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége

- A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel

Cél:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása:

- Kognitív: pontosan tudják mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük munkaszervezési készségük
- érzelmi akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk a munkához való pozitív hozzáállásuk
- szociális- társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.
- sajátos nevelési igényű gyermek érezze egyenragúnak magát az elvégzett munka során, erősítsük önbizalmát, önállóságát

Feladat:

- nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkör teremtése, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően végezhesék feladataikat
- a gyerekek számára életkorukhoz és erejükhez mért munkalehetőségek teremtése
- saját személyükkel kapcsolatos tevékenységek és a társaikért végzett közös munka megismertetése a gyermekkel
- tartalmilag gazdag és változatos feladatok nyújtása
- a csoporttársakkal együtt, értük végzett munka megszerettetése
- a gyermekek céltudatos figyelmének, kitartásának, önállóságának alakítása

Az óvodában folyó munkajellegű tevékenységek:

- önkiszolgálás: testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan szükség szerint elvégzik

- naposi munka étkezéseknél: az étkezéshez szükséges előkészítés, terítés, étkezés utáni rendrakás

Alkalomszerű munkák:

- egyéb megbízatások teljesítése, üzenetek átadása
- növények gondozásával és védelmével kapcsolatos munkák
- madarak téli etetéséről való gondoskodás
- segítségadás a kisebbeknek az öltözködésben, vetkőzésben és egymásnak minden olyan területen, ahol erre szükség van
- gyűjtőmunka
- udvari játékszerek játék utáni rendbetétele

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- a megbízatásokat pontosan teljesítik
- szívesen vállalnak és örömmel végeznek saját maguk és társaikkal kapcsolatos munkákat
- terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésre
- felismerik a segítségadás lehetőségét
- megismerik a munkaeszközök helyét, azok helyes használatát
- gondozzák a környezetükben lévő növényeket
- a környezet rendjének megőrzésére ügyelnek
- képes egyszerűbb munkafolyamatok önálló megszervezésére, különbséget tud tenni játék és munka között
- a virágokat nem tépi le.

A tevékenységben megvalósuló tanulás

- Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodásgyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményire, tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- A tanulás lehetséges formái az óvodában:
 - o az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
 - o a spontán játékos tapasztalatszerzés
 - o a játékos, cselekvéses tanulás
 - o a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
 - o az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés a gyakorlati problémamegoldás
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Cél:

- az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása
- az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása
- készségek, képességek fejlesztése
- figyelemösszpontosításra való képesség kialakítása
- problémamegoldó, kreatív gondolkodásra nevelés

- a növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások pozitívan hassanak a tanuláshoz való viszonyukra

Feladat:

- a tanulást támogató ingergazdag környezet megteremtésével az óvodapedagógus épít a gyerekek előzetes tapasztalataira, ismereteire
- az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabottan pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását. Tartsa tiszteletben a gyermek pillanatnyi fejlettségét és önmagukhoz képest fejlessze őket
- változatos tevékenységeket biztosítson a gyerekeknek, segítse őket abban, hogy építsék ötleteikkel, élményeikkel a mindennapokat, kapják meg a szükséges segítséget
- a tanulás a gyermekek részéről érzelmekből vezérelt cselekvésbe ágyazott spontán folyamat
- az óvodapedagógus tudatosan tervez, törekszik a gyermekek tanulási képességeinek megalapítására
- a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése
- A tehetséges gyerekek jellemző megnyilvánulása:
 - o intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
 - o speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai)
 - o viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, energikusság, erős akarat, érzékenység)
 - o a fejlesztést célzó pedagógiai feladatok:
 - a gyermek segítése a tovább fejlődésben
 - speciális szükségletek kielégítése
 - kreativitásuk ösztönzése
- részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben
- feladattudatuk kialakulóban van, kitartásuk, önfegyelmük a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg
- érdeklődnek, bátram kérdeznek
- a tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek, kifejlődik az észlelés, megfigyelő képesség, önkéntes és szándékos figyelem, az emlékezet, felidézés, képzelet és a gondolkodás
- a tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet
- részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberekhez kerülnek
- belépnek a lassú átmenetek abba az állapotba, amelyből óvodásból iskolássá érnek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével ad lehetőséget a fejlettség szerinti iskola kezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztás és átvitele,
- a cselekvő- szemlélés és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
 - elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri a gyakorlatban és alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magtartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb- szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelés folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Gyermekvédelem

Az óvoda feladata pedagógiai eszközökkel elősegíteni a gyermekek személyiségének harmonikus fejlődését, az azt gátló körülmények, veszélyeztető problémák ellensúlyozását, biztosítani az érzelmi biztonságot. Úgy szervezni az óvodai környezetet, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

Az általános elvárások közül: tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség- kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő- fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásban.

Migráns gyermekek nevelése során biztosítani fogjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Célunk:

- a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése
- hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Hátrányos helyzetű gyermek: az, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: a hátrányos helyzetű gyermekek közül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint- a gyermek hároméves korában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, halmozottan hátrányos az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek:

- a család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik, melynek nagy része akár teljes egésze segély, nyugdíj vagy ezekkel egy kategória alá eső bevétel, továbbá alkalmi munka után járó jövedelem
- szűkös lakáskörülmények, kis alapterületű lakásban több személy él együtt, így kevés az egy főre jutó alapterület
- egészségtelen lakhatási feltételek- vizes, salétromos falak, nagy páratartalom...
- a szülők alacsony iskolai végzettsége
- deviáns környezet szocializációs ártalmai: az alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély
- család hiánya: állami gondozásba vett, illetve onnan kikerült gyermekek egyszülős család, elvált szülők
- beteg vagy korlátozott képességű szülők, akik fizikailag nem képesek gyermekük megfelelő ellátására, gondozására.

Veszélyeztettség: olyan- a gyermek vagy más személy által tanúsított- magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, érzelmi, vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Az óvodavezető köteles:

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása vagy egyéb más veszélyeztető ok fennállása továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén

A gyermek veszélyeztettségére utaló jelek:

- fizikai bántalmazás
- szexuális zaklatás
- szülői felügyelet hiánya
- elhanyagoló szülői magatartás
- hajléktalanság, rossz lakáskörülmény

- pszichés bántalmazás
- éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- minimális jövedelmi viszonyok

Feladatok:

Az óvónők feladatai:

- a gyermekek szociális, szociokulturális, családi hátterének megismerése
- szükség szerint környezettanulmány végzése
- HH, HHH és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek
- HH, HHH-s helyzetben levő gyermek differenciált nevelése, fejlesztése
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- segíti az intézmény óvodapedagógusainak gyermekvédelmi munkáját és ellátja az óvodában a gyermekjóléti feladatokat;
- gyermekvédelmi munkaterv elkészítése;
- beszámoló készítése
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartásának egyeztetése az önkormányzat jegyzőjével és a gyermekjóléti szolgálat családsegítőjével nyilvántartási adatlap vezetése a veszélyeztetett gyermekekről esetmegbeszéléseken, fórumokon való részvétel;
- tájékoztatást ad az óvoda gyermekvédelmi helyzetének alakulásáról a gyermekvédelmi munka értékelése a nevelési év végén /beszámoló/ családlátogatás a gyermekjóléti szolgálat szakembereivel;
- amennyiben veszélyeztető problémát észlel értesíti a gyermekjóléti szolgálatot
- figyelemmel kíséri a családok életét befolyásoló törvényeket, törvényi változásokat, támogatást szolgáló lehetőségeket

Az óvodavezető feladatai:

- bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal
- a gyermekvédelmi tevékenységekhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízás, feladatok
- veszélyeztettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása
- étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeleteknek megfelelően. Ezek dokumentálása.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítésnek lehetőségei:

- tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről, támogatási lehetőségekről
- kedvezményes étkezési térítési díj biztosítása- az önkormányzat térítési díj rendeletének megfelelően igazolt jövedelem alapján.

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére:

- minden rászoruló megkapja a segítséget
- a szülők bátran fordulnak az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaikkal
- anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából
- segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az óvodában

Az óvoda alapító okirata által meghatározott alapfeladata:

A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

- Sajátos nevelési igényű gyermek
- Beszéd fogyatékos gyermek
- Fejlődés egyéb pszichés zavarai

Az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés- az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével- minden esetben egyéni döntést igényel a gyerekek szükséglete szerint.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőséget.

Sajátos nevelési igényű gyermek:

Nkt. 4§ (25) alapján az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

- mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Évről évre egyre több kisgyermekről derül ki az óvoda megkezdése után, hogy valamilyen sérülés specifikus problémával rendelkezik és a szakértői bizottság véleménye alapján sajátos nevelési igényű. A sajátos nevelési igény nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé. A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz. A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározzák:

- a sajátos nevelési igény típusa, súlyossága
- kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje
- a korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete
- A gyermek:
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei
 - képességei, kialakult készségei
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei
 - családi háttere

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, az autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.

- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják

A sajátos nevelési igényű gyermek joga, hogy különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógiai és speciális irányú ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

A gyermek szülőinek joga és kötelezettsége, hogy a szakértői vélemény eredménye alapján a gyermeket megfelelő nevelési -oktatási intézménybe írassa.

Cél:

- Életminőségük javítása érdekében fontos az esélyegyenlőség biztosítása, mely által könnyebben be tudnak illeszkedni a társadalomba.
- egy olyan biztonságot, és nyugalmat adó óvodai környezet biztosítása, melynek során természetessé válik a gyermekek között személyiségük különbözősége.

Alapelv:

- nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek
- a gyermek érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakoztatásához, ismereteik bővítéséhez
- az óvónőnek olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítani, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést.
- a fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- kognitív funkciók fejlesztése
- alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése

- kontaktus, kooperációs készség, nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, beszédszervek ügyesítése, beszéd indítás, beszédmegértés fejlesztése, aktív és passzív szókincs bővítése
- játék tevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása
- szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése

Integráció előnyei a sajátos nevelési igényű gyermekek számára:

- Jobban fejlődik önállóságuk
- pozitív és egészséges énkép alakul ki
- tevékenységek során ép társaikkal tevékenykednek, ezáltal átvehetik ép társaik magatartásmintáit, szokásait
- erősödik önbizalmuk, reális önértékelés
- a gyermekközösség teljesértékű tagjai
- konfliktuskezelő stratégiákat sajátítanak el
- szocializációja magasabb szintet ér el

Integráció előnyei az ép társak számára:

- empátia, figyelmesség, gondoskodás megalapozása
- segítőkészség kialakulása, gyakorlása
- érzékennyé válás embertársaik iránt
- egyéni különbségek elfogadásának megtanulása
- megtanulják, hogy ők is képesek jó dolgokat tenni, vannak jobb képességeik
- pozitív változás személyiségük fejlődésében, önismerete, önértékelése erősödik

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,

- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben, ezen belül a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátias készség alakítása
- terhelhetőségnél vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát
- ismerje fel és gondozza kiemelten a gyermekekben rejlő kiemelkedő teljesítményt
- az óvodapedagógus értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé
- az optimális nevelés érdekében az óvónő ismereteinek bővítése gyógypedagógiai téren
- szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgáltatóktól
- a megismert lemaradás, fogyatékoság, sérülés függvényében szakmai kompetenciák határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, értékelése
- az óvodáskor végére a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés
- tárgyi feltételek biztosítása különösen a nagymozgások fejlesztését, téri tájékozódást, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek jellemzői az adott sérülés vonatkozásában

Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvi fejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú

diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését. Fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés során fontos feladat:

- aktív nyelvhasználat, kommunikáció kialakítása
- értelmi fejlesztés
- mozgás és észlelési funkciók
- vizuomotoros koordinációs készség javítása
- érzelmi élet fejlesztése

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, fontos a velük való együttműködés. Az integrált nevelés során szükséges a folyamatos kapcsolattartás a logopédus szakemberrel.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődéséről szóló dokumentációk

Az óvodapedagógus tervező munkájának alapja a gyermek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentáció, mely alapul szolgál a szülő tájékoztatása során. A jól és rendszeresen vezetett fejlődési napló visszajelzést ad az óvodapedagógusnak arról, hogy a választott pedagógiai módszerek eredményre vezettek e, vagy változtatni kell azokon. A több éves nevelési folyamat során egységben látható a gyermek fejlődésének mente.

A gyermek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalma:

A fejlődési mutató tényfeltáró, helyzetelemző dokumentum, mely általunk meghatározott szempontsort tartalmaz egyénenként külön-külön, valamint csoport szinten. Rögzítjük tapasztalatainkat, melyek kiterjednek mind a nevelési, mind a tanulási folyamatokra is. A fejlődési napló alkalmas a fejlődési folyamat követésére, az esetleges lemaradások feltárására. Az óvónők fél évente végzik és a szülőkkel megismertetik fogadóóra keretein belül. A mérések összefoglaló értékelését a csoportnapló tartalmazza.

- A gyermek adatai, anamnézis
- A gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatói, az óvodai tevékenységgel összefüggő megfigyelések
- A csoportban végzett mérések összefoglaló értékelése
- Feljegyzés a szülő tájékoztatásáról, melyet a csoportnapló tartalmaz
- A gyermek fejlődése az óvodáskor végére
- Szakértői bizottság vizsgálata, vizsgálat megállapításai, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szakértői bizottsága felülvizsgálatának megállapításait.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába
- a közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek perem helyzetbe
- örömmel vesznek részt speciális foglalkozásokon
- a bemeneti fejlettséghez képest kimutatható fejlődés

Tehetséggondozás

Célunk: A tehetséges gyerekek speciális szükségleteinek kielégítése

Feladataink: Lehetőséget biztosítani a tehetség csíráit hordozó gyerekeknek a kreativitásuk kibontakoztatására, a pozitív énkép alakítására mely során: fejlesztjük a tehetséges gyermekek erős oldalát, olyan légkört alakítsunk ki, mely segíti személyiségük fejlődését.

Szociális képességek, tehetségre utaló jelek lehetnek:

- Zenei képesség (kiemelkedő hallás, ritmusérzék)
- Rajzkészség (érzelem, -és élménygazdag rajzok)
- Pszicho motoros képességek (kiemelkedő testi ügyesség, kézügyesség)
- Szociális képesség (pl.: magas szintű empátiás készség)
- Kiemelkedő matematikai képességek.

A szokásosnál is nagyobb felelősséget jelent egy-egy kiemelkedő képességű gyermek nevelése, ezért segítünk a szakemberek felkutatásában, segítséget kérünk a további fejlesztésekhez.

Migráns gyermekek önazonosságának megőrzése

Migráns gyermek az a gyermek, akinek családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelv:

- a migráns gyermek magyar gyerekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést
- az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet
- az egyéni bánásmód elvét az ó nevelésük során érvényesítjük

A migráns gyermekek interkulturális nevelésből adódó óvónői feladatok:

- felkészülés a gyermek fogadására
 - ◆ a szülővel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétel
 - ◆ a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információk összegyűjtése szükség esetén utána olvasás
- az érkező gyermek empátiás fogadása
 - ◆ az idegen környezetben egyedül levőnek érzi magát
 - ◆ nem érti a körülötte levő felnőttek, gyerekek beszédét és őt sem értik a többiek
 - ◆ fél az ismeretlentől, változástól, bizonytalanságtól

Az óvónő legfontosabb feladata:

- a gyermek érzelmi bizonytalanságának megismerése

- az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadása, értékként való bemutatása, a többségi gyermekek számára
- a más kultúrákról, vallásokról, bőrszínről életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben a gyermek érdeklődési körét – játék, mese, vers, ének, zene, tánc-figyelembe véve valósítható meg
- a migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- szívesen jár óvodába
- a csoport egyenrangú tagjának érzi magát
- szívesen játszik társaival, a csoporttársak is keresik társaságát
- megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

Az óvoda tervező, értékelő és dokumentációs rendszere

Tervezés:

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését egyéb dokumentumok (Óvodai csoportnapló, Óvodai gyermek fejlődési mutató) továbbá az óvodapedagógusok által készített – nem kötelező- feljegyzések is szolgálják. Hagyományörző, jeles napok köré szervezett programunkban a tervezés igényli a közös gondolkodást, a tevékenységek összehangolását. A napi és hetirendet a csoport óvodapedagógusai alakítják ki. A hetirend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A napirendet folyamatosság, rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Az évről évre visszatérő jeles napok és évszakok változása, hagyományok keretét adnak terveink elkészítéséhez.

A tervezést az óvodapedagógusok módszertani szabadsága határozza meg.

A tematikus terv témái az évkör, a hazafias ünnepek, a jeles napok, az óvodás élet ünnepei köré szerveződnek. A tematikustervben a témajavaslatok kiegészíthetők, választhatók. A tervek rugalmasan kezelhetők.

A csoportnapló tartalma:

I. Nyilvántartási adatok

- A csoport névsora
- Születésnapok nyilvántartása
- A csoport pedagógusaira vonatkozó adatok
- A gyermekekkel kapcsolatos egyéb nyilvántartás
- Statisztikai adatok
- Szakértői/szakszolgálati vizsgálatok

II. Tevékenységek tervezése

- Az óvodai élet megszervezése- Hetirend
- Az óvodai élet megszervezése- Napirend

- Az adott időszakhoz tartozó szervezési feladatok
- Féléves nevelési terv I. félév
- Befogadás/beszoktatás tervezése
- Befogadás/ beszoktatás értékelése
- Fejlesztési ütemterv I. félév
- Az adott időszakhoz tartozó szervezési feladatok
- Féléves nevelési terv értékelése I. félév
- Féléves nevelési terv II. félév
- Fejlesztési ütemterv II. félév
- A csoportban végzett mérések értékelése
- Féléves nevelési terv értékelése II. félév
- A nyári nevelőmunka tervezése

III. Feljegyzések, jelenléti ívek

- Hivatalos látogatások jegyzőkönyve
- Feljegyzések, jelenléti ívek szülői értekezletekről

IV. Szülői nyilatkozatok

- Hasznos szülői nyilatkozatok több témában
- Jegyzetek
- Tartalomjegyzék

A tervezőmunka dokumentumai:

- Nevelési terv fél évente
- A választott témát heti tervezésbe bontjuk le az óvodai csoportnaplóba
- Nyári élet tervezése

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési előírásait a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei végzik.

Értékelés:

Az óvodában folyó nevelő, oktató munka ellenőrzése, értékelése.

Cél:

a pedagógiai tevékenység segítése, fejlesztése

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, értékelése
- Pedagógiai Program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése, értékelése
- az intézmény saját elvárásainak való megfelelés
- az általános pedagógiai szempontoknak való megfelelés

A nevelőmunka összehangolása az intézményben rendszeres információáramlást igényel. A havonkénti megbeszéléseken lehetőség nyílik a letelt időszak értékelésére és az előttünk álló feladatok megbeszélésére. Az óvodavezető közvetlen megfigyelése, ünnepélyek megtekintése, beszélgetések folyamán ellenőrzi, értékeli, segíti a csoportokban folyó munkát.

Az óvónők gyermekekről végzett értékelő munkája:

- anamnézis felvétele óvodakezdés előtt
- a gyermekek fejlődésének nyomon követését a fejlődési mutató tartalmazza
- az óvónő a gyakorlatban a gyermek pozitív értékelésére törekedjen
- értékelése legyen őszintő, mindenkor reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő

Az óvodapedagógusok szakmai fejlődésének formái:

- tanulás, önképzés
- szakirodalom folyamatos figyelése
- szakmai tapasztalatszerzés
- tapintatos, őszinte, kritikus, segítőkész bírálatok

Kompetenciák, elvárásoknak való megfelelés

Óvodapedagógusokként törekednünk kell arra, hogy megfeleljünk a kulcskompetenciák alapján meghatározott elvárásoknak, melyek a következők:

- Pedagógiai módszertani felkészültség

- Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
- A tanulás támogatása
- A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség
- A csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, csoportos tevékenység
- Pedagógiai folyamatok és a gyermek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
- elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Az intézményvezetőnek törekednie kell arra, hogy megfeleljen a vezetői kulcskompetenciák által meghatározott elvárásoknak, melyek a következők:

- A tanulás és tanítás stratégiai vezetése és operatív irányítása
- A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Mások stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása

Az intézményi kulcskompetenciák alapján meghatározott intézményi elvárásoknak való megfelelés mind az intézményvezető, mind az óvodapedagógusok törekvését kell, hogy jellemezze. Ezek a következőkben nyilvánulnak meg:

- Pedagógiai folyamatok
- Személyiség-és közösségfejlesztés
- Eredmények
- Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció
- Az intézmény külső kapcsolatai
- A pedagógiai munka feltételei
- Az óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

Az óvodában alkalmazott pedagógiai dokumentumok:

- előjegyzési felvételi napló
- felvételi és mulasztási napló
- óvodai csoportnapló
- óvodai törzskönyv
- éves munkaterv

Érvényességi rendelkezések

A pedagógiai program érvényességi ideje: 2020. szeptember 01-től visszavonásig.

A Pedagógiai Program felülvizsgálatának és módosításának lehetséges indokai:

- jogszabályváltozás
- aktualizálás
- szervezeti átalakítás
- bővítés, leépítés
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.

Az óvodai Pedagógia Program nyilvánossága:

- Egy példány az óvodavezető irodájában
- Az óvoda honlapján

Legitimációs záradék

Véleményezte:

.....

szülői szervezet képviselője

Dátum:

Elfogadta:

.....

óvodapedagógus

.....

óvodapedagógus

.....

óvodapedagógus

.....

óvodapedagógus

.....

Dátum: PH.

Jóváhagyta:

.....

óvodavezető

Dátum: PH.

Melléklet**1.számú melléklet**

AZ ÓVODAI HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

I.HELYISÉGEK

Helyiségek megnevezése	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
csoportszoba	csoportonként 1	x	
tornaszoba	óvodánként 1	x	
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztőszoba	óvodánként 1	-	
játszóudvar	óvodánként 1	x	
intézményvezetői iroda	óvodánként 1	x	
gazdasági vezetői iroda	óvodánként 1	-	
nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	-	
orvosi szoba	óvodánként 1	-	
gyermeköltöző	csoportonként 1	x	
gyermekmosdó, WC	csoportonként 1	x	
felöltöző	óvodánként	x	
felöltöző mosdó	szintenként 1	-	
felöltöző mosdó	szintenként 1		
felöltöző zuhanyzó	óvodánként 1	-	
felöltöző wc	szintenként 1	x	
mosó, vasaló helyiség	óvodánként 1	-	
elkülönítő szoba	óvodánként 1	-	
melegítőkonyha	óvodánként 1	x	
tálaló-mosogató ezen belül felnőtt étkező	óvodánként 1	-	

mosléktároló	óvodánként 1	x	
szárazáru raktár	óvodánként 1	-	
földesáru raktár	óvodánként 1	-	
egyéb raktár	óvodánként 1	-	
éléskamra	óvodánként 1	-	
szertár	óvodánként 1	-	

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
1. csoportszoba			
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	x	
gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	x	
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	x	
fényvédő függöny	ablakonként	x	
szőnyeg	padló 1/5 részét lefedi	x	
élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	-	
játéktartó szekrény, vagy polc	csoportonként 2	x	
hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	épületszintenként 1	-	
textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	csoportonként 1	x	
edény és evőeszköztároló szekrény	2 csoportonként 1	x	

szeméttartó	csoportonként 1	x	
2. Tornaszoba			
tornapad	2	x	
tornaszőnyeg	1	x	
bordásfal	2	x	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	x	
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	x	
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba a fogyatékoság típusának megfelelő, tanulási képességet fejlesztő eszközök			
tükör	1	x	
asztal	1	x	
szék	1 gyermek 1 felnőtt	x	
szőnyeg	1	x	
a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		x	
járástartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	x	
4. Játszóudvar			
kerti asztal	csoportonként 1	3	
kerti pad	csoportonként 2	-	
babaház	csoportonként 1	1	
udvari homokozó	csoportonként 1	1	
takaróháló	homokozóként 1	x	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	IV. rész szerint	x	
5. Intézményvezetői iroda			
íróasztal és szék	1-1	x	
tárgyalóasztal	1	-	
tárgyalószék	1	x	
telefon	1	x	
könyvszekrény	1	x	

számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	x	
iratszekrény	1	x	
6. Óvodavezető-helyettesi, gazdasági vezetői iroda (több iroda esetén a felszerelések szükség szerint helyezhetők el)			
íróasztal	1		
írószek	1		
iratszekrény	1		
lemezszekrény	1		
írógépasztal és szék	1-1		
számítógépasztal és szék	1-1	vezetői irodában	
írógép	1	-	
fax	1	x	
számítógép, nyomtató	1	x	
7. Nevelőtestületi szoba Az eszközök a csoportszobákban vannak elhelyezve			
fiókos asztal	pedagóguslétszám szerint 1		
szék	pedagóguslétszám szerint 1	-	
könyvtári dokumentum	minimum 500	-	
könyvszekrény	2db	-	
tükör	1db	-	
mosdókagyló	1 db	-	
8. Orvosi szoba			
9. Gyermeköltöző			
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	x	
öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	x	
10. Gyermekmosdó, WC			
törülköztartó	gyermeklétszám figyelembevételével	x	
falitükör	mosdókagylókként 1	x	
hőmérő	Helyiségenként	x	
rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	x	

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
egyéni tisztálkodó szerek	felöltött és gyermek létszám szerint	x	
Tisztálkodó felszerelések			

fésűtartó	csoportonként 1	-	
törülköző	felnőtt és gyermekek létszáma szerint	x	
abrosz	asztalonként 3	x	
takaró	gyermeklétszám szerint	x	
ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint	x	

IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
szennyesruha tároló	Óvodánként 1	-	
mosott ruha tároló	óvodánként 1	-	
mosógép /automata/	óvodánként 1	x	
vasaló	épületenként 1	x	
vasalóállvány	épületenként 1	x	
szárítóállvány	épületenként 1	x	
takarítóeszközök	épületenként 1	x	
kerti munkaeszközök, szerszámok	épületenként	x	
hűtőgép	épületenként	x	
porszívó	épületenként	x	

V. NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
Játékok, játékeszközök (mennyiség eszköz fajtáként) különféle játékformák (mozgásos játékok, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás eszközei	Csoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő	x
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermeklétszámnak megfelelően	megfelelő	x
ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermeklétszám figyelembe vételével	megfelelő	x
anyanyelvi fejlesztésnek, kommunikációs képeségek fejlesztésének eszközei	Csoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő	x
értelmi képeségeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást	Csoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő	x

fejlesztő anyagok, eszközök			
ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő	x
a természeti-emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	kevés	x
1. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
digitális hanglejátszásra és képességmegjelenítésre alkalmas eszköz	óvodánként 1	x	
hangfalak		x	
diavetítő	épületenként	megfelelő	
vetítívászon	épületenként	megfelelő	
hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként 1	megfelelő	x
hangszer (gyerekeknek)	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	megfelelő	x
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%- ának megfelelő mennyiségben	x	

VI. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
1. Beszéd fogyatékosok			
tükör 120x180 cm	csoportonként 1	-	
logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	-	
2. Hallási fogyatékosok			
dallamíró	csoportonként 1	-	

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKA VÉDELMI ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Előírás	Tényleges állapot	Fogyóeszköz
ételminta-vétel (üvegtartály) készlet	óvodánként 1 készlet	x	x
mentőláda	óvodánként 1	x	x
munkaruha	Költségvetésben meghatározott szerint	x	x
védőruha	munkavédelmi szabályzat szerint	x	x
tűzoltó készülék	Tűzvédelmi szabályok szerint	x	x

2.számú melléklet

EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ PROGRAM

1. Az egészségfejlesztési program az alábbi jogszabályok felhasználásával készült
 - 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
 - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
 - Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet
 - 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
 - 15/2013 (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
 - 8/2014 (I. 30.) EMMI rendelet. A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet módosítása
 - Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

Bevezetés

Egészségre nevelés az óvodában

Az óvodai nevelés országos alapprogramja alapfeladatként fogalmazza meg a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését, ezen belül az egészséges életmód alakítását.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebbe az életkorban kiemelkedő jelentőségű. „Az egészség a testi (fizikai) a szellemi (pszichikus) és a társas- társadalmi (szociális) jólét állapota a betegség vagy fogyatékosság hiánya.” (WHO)

Az egészségképet meghatározza a lakosság egészségi állapota, társadalmi minták, valamint az, hogy a mai orvostudomány mennyire fejlett.

Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke.

Az egészség:

- biológiai egészség: szervezetünk megfelelő működése
- lelki egészség: személyes világnézetünk, magatartási alapelveink
- mentális egészség: a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség
- emocionális egészség: az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képesség
- szociális egészség: másokkal való kapcsolatok kialakításának egészsége

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit, és magatartásmintáját a családból hozza magával. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását az egészséget károsító magatartások visszaszorítását. Az egészségnevelés támaszkodik a pedagógusok ismereteire, megelőző programokra, és a szülők aktív közreműködésére. Az egészséges életmód tanítható, fejleszhető, mely hat a további élet szakaszaira.

Fontos feladatunk, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött idő folyamán a gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólét, egészségét és egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, egészségfejlesztő tevékenységekben.

A program elkészítésének célja, hogy megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait, feladatait, igazodva a helyi adottságokhoz, és az intézmény használói köréhez.

Feladatunk, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt. Az intézményi egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk:

- egészségfejlesztés (promóció)
- megelőzés (prevenció) melyek elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

Az óvodai egészségfejlesztés célja

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128§ határozza meg, mely szerint:

- (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- (2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.
 - Gyermekünk egészséges életmódra, életvitelre nevelése, a testi, szellemi védettség biztosítása, higiénés szokások megalapozása és azok összehangolása családok szokásrendszerével.
 - Az egészség-gondozáshoz szükséges képességek, készségek, jártasságok megalapozása, kialakítása, testi fejlődés elősegítése.
 - Gyermekünk egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
 - A gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
 - Az egészséges életmód, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés szokásainak alakítása.

Az óvodai egészségnevelés feladata

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) a nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek

- az egészséges táplálkozásra,
- a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- a testi és lelki egészség fejlesztésére, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzésére,
- a bántalmazás és erőszak megelőzésére
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtásra,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

Fontos, hogy az intézmény minden dolgozója arra törekedjen, hogy egészséges környezet vegye körbe a gyerekeket, felnőtteket egyaránt. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték és tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód iránti igény. Tegyük képessé a gyerekeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket képesek legyenek összekapcsolni az életben tapasztalt dolgokkal, és megoldást találjanak a problémákra. Környezet tudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében. Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket. Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek. Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek

alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők és a konyha támogatásával zöldség-, és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését külsős cég végzi, melyet fokozottan figyelemmel kísérünk. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Fokozott figyelmet fordítunk a gyermekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira.

Táplálkozási rendellenesség-túlsúlyos gyermekekre való odafigyelés. Biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit, a szükséges eszközök minden esetben elérhetőek és biztonságosan tárolva vannak elhelyezve. Az óvónő a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve középső csoporttól kialakítja a napos munka rendszerét, melynél fontos, hogy örömmel végezzék a gyerekek. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon. A feltálatl ételek elnevezését, folyamatosan tanítgatjuk és egy-egy ismeretlen étel esetében arra ösztönözzük őket, hogy kóstolják meg, ne utasítsanak el valamit csak a kinézete alapján. A pozitív íz élmények hatására ugyanis könnyebb megszerettetni az új ízeket is. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket. **Célunk**, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás igényét kialakítsuk bennük. Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység. A családokkal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén is kiemelt feladat. Figyelemmel kísérjük a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek étkeztetését. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja, hogy a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésben, az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Az élettani szükségletnek megfelelő étrend biztosításához a táplálkozás-egészségügyi előírások kidolgozása az OÉTI feladata. Az OÉTI elkészítette a táplálkozástudomány mai állásának megfelelő táplálkozás, a rendszeres étkezést biztosító, szervezett élelmezési ellátásra vonatkozó ajánlást. Az ajánlás hatálya kiterjed valamennyi közétkeztetést nyújtó szervre. Az ajánlás szerint az élettani energia-és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosításáról a konyha gondoskodik. A konyha vezetőjével gyakori kapcsolatot tartunk fenn, egyeztetünk, s jelezzük a felmerülő problémákat, igényeket. Az intézményvezető is gyűjti a tapasztalatokat és jelzi a konyha felé kéréseiket, észrevételeiket.

Mindennapos testmozgás, mozgás

Rohanó világunkban, a mindennapi mozgás feladata felértékelődött, hiszen a technika gyors fejlődésével egyre több a mozgásszegény életmódot folytató gyermek. A családok gyakran hátrítják a feladatot, az óvodákra, és várják el azt, hogy a napi mozgás mennyiségét az óvodai kereteken belül kapja meg a gyermek. Sajnos az óvodán túli időben csak ötletekkel, buzdítással, helyes példa mutatásával készíthetjük a szülőket a gyermekek mozgására. A mozgásszegény életmód könnyen vezethet odáig, hogy romlik hosszú távon a szellemi képesség is, elhízás is gyakori velejárója a helytelen életmódnak. Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életben elsődleges feladat. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek. E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti.

Fontos feladat:

- ◆ hideghez, meleghez szoktatás
- ◆ fokozatos terhelés
- ◆ szabadban tartózkodás igényének kialakítása
- ◆ a testedzés (mindennapos tornák, mozgás tevékenységek) szokássá alakítása
- ◆ mozgásigény kielégítése
- ◆ mozgáskedv megőrzése
- ◆ kondicionálás
- ◆ délutáni mozgásos programok fakultatív felajánlásával a nagyobb mozgásigényű gyermekek mozgásának kielégítése
- ◆ réteges öltözködés fontosságának tanítása a mozgás során

A testnevelés foglalkozások szervezésénél az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük. Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a fokozatosság elvét szem előtt tartva. A balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására kiemelt gondot fordítunk. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló. Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre. Az eltérő adottságú gyerekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás (pozitív megerősítés) A testmozgás az életkori sajátosságok figyelembevételével

játékos, táncos elemeket is tartalmazzon. A megelőző preventív jellegű feladatokat és tornagyakorlatokat az óvodapedagógusok beépítik a napi mindennapos testnevelésbe. A szülőket változatos programok keretében vonjuk be azokba a rendezvényekbe, melyek az egészségfejlesztést szolgálják. Egészségünket a rendszeres mozgást is propagálja, valamint apa és papa-napon ügyességi játékok is megjelennek. Sporttevékenységek kipróbálásával és az egyes mozgásformák kipróbálásával a mozgáskedv felkeltése a célunk.

a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A Nkt.62.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtegyen minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka-és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő-és szükség esetén más szakemberek-bevonásával. A gyermekek óvodába kerülésekor anamnézist készítünk, mely segít bennünket a gyermekek megismerésében. Az intézményi napirend kialakításakor törekszünk arra, hogy alkalmazkodjon a gyermekeink igényeihez és kellően rugalmas legyen. Fontos, hogy az óvodapedagógus és a gyermek, valamint a dajka és gyermek között egy megértő, meghitt viszony és természetes közelség alakuljon ki. A gyermekek igényeit, a családból hozott jó és rossz szokásait, csak őszinte viselkedéssel, elfogadással és tapintattal ismerhetjük meg. Az egyes tevékenységek biztosítják az aktív és a pihenőszakaszokat. A rendszeresség és az ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak a kicsik számára. Minden esetben arra törekszünk, hogy a gyermekek társas kapcsolatai kiegyensúlyozottak legyenek. Az antiszociális magatartásformákat igyekszünk megelőzni és kezelni. Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő. Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerükre ható káros hatásoktól. Hangsúlyt fektetünk az értelmi fejlesztésre szoruló, a beszédhibás, és a mozgásfejlesztést igénylő gyerekek korrekciójára. Az óvoda egész területén valamint a bejárat 5 méteres körzetében tilos a dohányzás.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének,

túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” (WHO definíciója)

Az óvoda feladata pedagógiai eszközökkel elősegíteni a gyermekek személyiségének harmonikus fejlődését, az azt gátló körülmények, veszélyeztető problémák ellensúlyozását, biztosítani az érzelmi biztonságot. Úgy szervezni az óvodai környezetet, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

A pedagógus feladata a rábízott gyermek nevelése, közreműködés a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal

Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §-a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira. Feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására. Az intézmény minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek részére az egészségük és testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, valamint, ha észleli, hogy baleset veszélye fennáll vagy azt, hogy a gyermek balesetet szenvedett a szükséges intézkedéseket megtegye. Minden dolgozónak ismernie kell és be kell tartania az intézmény munka-, és tűzvédelmi szabályzatát, valamint a tűzriadó tervet. Az óvodapedagógusok és a dajkák az intézményi élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérni, a rendet megtartani és a baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni. Az óvodapedagógusok kötelesek a gyermekekkel az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat ismertetni. Az intézményen kívüli és belüli foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra felhívni figyelmüket, s elmondani a tilos és elvárható magatartásformákat. Az intézmény vezetője az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi. Amennyiben az intézményben baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell. Ha a baleset bekövetkezett, azt nyilvántartjuk, és haladéktalanul kivizsgáljuk. A KIR-ben rögzítjük, és intézkedési tervet dolgozunk ki, az

esetlegesen ismét előforduló hasonló baleset megelőzése érdekében. Az óvodapedagógusok egész évben a saját csoportjukban minden olyan tevékenység előtt, felhívják a figyelmet, melyek megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek megelőzhetőek.

Elsősegélynyújtás: Az óvodai elsősegélynyújtás legfontosabb eleme a balesetek megelőzése. Fontos, hogy a gyermekek rájöjjenek, hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők. Az óvodapedagógus feladata, hogy felhívja figyelmüket, hogy egyes tárgyak pl.: hinta, trambulín, csúszda és helyzetek, pl. fogócska, sorversenyek, milyen veszélyforrást hordoznak. A gyermekeknek tudniuk kell, hogy mi a teendőjük baleset esetén-segítséget hívni, felnőtteknek szólni. Az elsősegély dobozunk minden felnőtt számára könnyen elérhető helyen található.

Személyi higiénia fejlesztése

Az alapvető személyi higiénia kialakítása a gyermekekben, a példamutatással kezdődik. Minden óvodában dolgozó munkavállalótól elvárjuk a tiszta és ápolt megjelenést. Mivel a felnőtt minta a tanulási folyamatok alappillére, ezért nagyon fontos a minták közvetítése. A személyi higiénia magába foglalja testi szükségletek kielégítését, a testi gondozást és a testi épségének védelmét. A test tisztán tartásakor a bőr a fogak a szájüreg, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolását tartjuk elsődlegesen fontosnak, valamint a WC használat és a papírhasználatot. A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladat a kézmosás szokássá fejlesztése. A ruházat és a helyes réteges öltözködés fontosságát is hangsúlyozzuk. Az öltözködési szokások kialakításával, a ruházat higiénijával, a tárolással is fontos feladat hárul ránk. **Célunk:** a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme **Feladatunk:** az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció. **A feltételek biztosítása:** minden gyermek számára biztosítjuk a törölközőt, fogmosó poharat ágyneműt. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott. Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, szappantartóval (folyékony szappanadagolóval). A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek-méretű WC, melyekben elválasztó paravánokkal oldjuk meg az intimitást. A gyermekek számára biztosított orrtörüléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége,

melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezük el. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiéniai szabályok betartására. Fertőző betegség, lázas tünetek, baleset esetén a teendőket az óvoda belső szabályzata tartalmazza. Ezeket ismerik a dolgozók és kötelesek szakszerűen eljárni. Az óvodába lépéstől az iskolakezddésig a szülők és az óvodai dolgozók egészségvédelmi kötelezettségeit házirendünk is tartalmazza.

Környezeti higiénia

A **kiemelt feladatunk**: intézményünkben olyan környezet teremtése, ahol egészséges szinteket tudunk biztosítani a gyermekek számára. A csoportszobák, az egyéb helyiségek és az udvar egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a környezeti higiénia igény kialakulhasson a gyermekekben. Feladatunk, hogy a környezetünkben való tennivalókat felismertessük, pozitív viszonyt alakítsunk ki a környezetünkkel, és olyan magatartást alakítsunk ki a gyermekekben, mely a környezetvédő magatartást célozza. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás is feladatunk. A lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyermekek környezetében lévő és a gyermekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az intézmény udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását. Udvari eszközeink az elvárt előírásoknak megfelelőek, de szükség esetén karbantartást igényelnek, a rendszeres felülvizsgálatokról gondoskodunk. Az udvari homokot szükség szerint cseréljük.

Betegségek megelőzésére nevelés

Az orvosokkal, védőnőkkel együttműködve, **elsődleges feladatunk** az, hogy elérjük, hogy beteg, fertőzni képes gyermek az óvodát ne látogassa. A szülő az óvónók jelzésére, illetve betegség esetén vigye orvoshoz gyermekét. A gyermek az óvodába járást újra, csak orvosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása. Az egészségvédő szokások kialakításával a helyes magatartás begyakoroltatásával célunk a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, valamint a védekezéshez szükséges magatartásformák kialakítása. Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. Az óvodába kijáró védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolatot tartunk fent, ha a helyzet indokolja, akkor akár több szűrést is beiktatunk. Fejtevesség megelőzésére rendszeresen adunk ki tájékoztató anyagot, amit a faliújságokon, szülői értekezleteken, ill. szóróanyagon is jelzünk. Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztántartását, fertőtlenítését fokozottan figyelemmel kísérjük, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva a feladatra. Dajkáink figyelmét gyakran felhívjuk a kilincsek és a gyakran érintett tárgyak fertőtlenítésére. Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.) A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

Egészségre káros szokások megelőzése

Az egészségre káros hatásokról beszélgetéseket folytatunk a gyerekekkel. Célunk, hogy olyan képet alakítsunk ki a veszélyekről, melyek a későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől. Feladatként jelöltük meg, hogy a gyerekek megismerjék az egészség megvédéséhez vezető tevékenységeket. A jó példa, a helyes életvitel és a harmonikus létforma. A helyes táplálkozás kialakításában a szülők és a konyha által biztosított zöldség és gyümölcsnapok rendszeressége is hozzásegíti az óvodánkat. Az elhízás és a táplálékok összefüggéseinek felismertetésével tevékenyen foglalkozunk az egyes környezeti nevelésben fellelhető témakörökkel is, beépítve azt a napi tevékeny életbe.

Érzelmi nevelés

Az óvoda szerepet vállal a családi nevelés erősítésében, melynek során fontos az érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör. Az óvodai beszoktatás, meghatározó időszak az óvodás gyermekek számára, mert alapvetően befolyásolja, a gyermek óvodához fűződő kapcsolatát. Az óvodáskorban az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, a segítségadásban nyilvánul meg. A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör veszi körül. A gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, minden gyermekkel elfogadó, toleráns, minta értékű. A nevelésben az egyéni bánásmód elve érvényesül. Célunk a gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás-és normarendszerének megalapozása, a szociális hátrányok enyhítése.

Egészséget hangsúlyozó tevékenységek

Intézményünkbe a fogorvos szűrést végez majd tanácsokkal látják el a gyermekeket a fogápolással kapcsolatban. A védőnő tisztasági szűréseket végez, igény szerint és alkalmanként is. Az egészséghét élő program az intézményben, amely során hasznos információkat kaphatnak a gyerekek és felnőttek egyaránt.

Célunk:

- a természetet szerető, védő emberi értékek alakítása környezettudatos viselkedés megalapozása
- a természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása
- a játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása

3.sz. melléklet

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet határozza meg, hogy az óvoda Pedagógiai Programjához környezetvédelmi programot kell készíteni.

Napjaink globális problémáinak tudatában, szükségünk van egy szemléletváltásra. A szemléletváltás eszköze pedig a nevelés, mely során nagy figyelmet fordítunk a gyermekek környezetükhöz fűződő pozitív viszonyának kialakítására.

Célunk:

- környezettudatos életvitel kialakítása
- élő és élettelen környezet megismertetése, megszerettetése
- környezet védelme
- egészséges életmódra nevelés

Feladatunk:

- családok szemléletének formálása
- természet iránti szeretet és megbecsülés alakítása
- környezetünkben történő biztonságos eligazodás
- környezeti kultúra és gondolkodás kialakítása
- vegyék észre a környezet és saját egészségük közötti ok-okozati összefüggéseket
- természetbarát szokások kialakítása

A környezeti nevelés egész nap folyamán jelen van, és beépül mindennapjainkba és valamennyi tevékenységünkbe. A gyerekek kíváncsiságát folyamatosan igyekszünk fenntartani megfigyelésekkel, sétákkal, kísérletekkel, ezzel segítve a sokoldalú tapasztalatszerzést, valamint az ok-okozati összefüggések megláttatását. A közös élmények és tevékenységek elősegítik a szocializáció folyamatát.

A témák feldolgozása során figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, valamint azt, hogy a világ megismerése során szűkebb és tágabb környezetüket minél sokoldalúbban dolgozzuk fel. A következő generációk jövője és léte függ attól, hogy milyen értékrenddel, szemléletmóddal, viselkedéskultúrával rendelkeznek, és hogyan viszonyulnak majd a természeti és társadalmi környezetükhöz.

Igyekszünk az óvoda és a család együttműködésére, a kialakított környezetbarát szokások átadására, a természetet szerető, védő emberi értékek alakítására, a környezettudatos viselkedés megalapozására. Óvodánk működése során figyelniünk kell a takarékosagra: áramfogyasztás, vízfogyasztás, mely a szenzoros vízcsapok felszerelésével jelentősen csökkent.

Óvodánk mikro és makro környezete gazdag lehetőségeket biztosít a környezettudatos szemlélet alakításához. A közelünkben találunk erdőt, folyót, csatornát, tanösvényt, tsz telepet, halászatot, vízműtelepet, melyek lehetőséget adnak a változások követésére.

A Szigetköz élővilága számtalan megfigyelni, és tapasztalni valót biztosít számunkra. A víz közelsége nagyon hasznos volt az itt élő emberek számára, akik halászattal foglalkoztak, mely a megélhetést jelentette számukra. Fontos felhívni a gyermekek figyelmét a víz szennyezésének problémájára, és az élővilág védelmére. A víz védelme mellett fontos a fák védelme, melyeknek lombkoronája sok állatnak nyújtanak táplálékot, lakóhelyet, törzsük és gyökerük szintjén. A védelem fontosságát nagyon jól tükrözi az alábbi vers:

Az erdő fohásza

Vándor, ki elhaladsz mellettem, ne emelj rám kezét!
 Én vagyok tűzhelyed melege hideg téli éjszakákon,
 Én vagyok tornácod barátságos fedele,
 Melynek árnyékába menekülsz a tűző nap elől,
 S gyümölcsöm oltja szomjadat.
 Én vagyok a gerenda, amely házadat tartja,
 Én vagyok asztalod lapja,
 Én vagyok az ág, amelyben fekszel
 A deszka, amelyből csónakodat építed.
 Én vagyok házad ajtaja,
 Bölcsőd fája- koporsód fedele.
 Vándor, ki elmegy mellettem,
 Hallgasd meg a kérésem,
 Ne bánts!"

A megfigyeléseket igyekezzünk valódi történetekkel átszőni, melyek által elősegíthetjük a természethez való kötődést, az élőlények megszerettetését.

A közös programok, a környezetbarát szemlélet segítik a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (segítőkézség, önzetlenség, együttérzés, figyelmesség stb.) és akaratának (önállóság, feladattudat, szabálytudat stb.) fejlődését.

Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak egymással és ezt a következő tevékenységek erősítik:

- jeles napok előtti készülődések

- termések gyűjtése, szüret
- évszakok változásból fakadó időjárás megfigyelő tapasztalatszerzések
- jeles napokhoz kapcsolódó természeti jelenségek
- az időjárás változásaiból fakadó a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkálatok (ültetés, növénygondozás)
- környezetünket megismerő kirándulások

Lakóhelyünkön egyre ritkább a haszonkertek kialakítása, művelése.

Szeretnénk intézményünkben megvalósítani egy kiskertet, és az ehhez kapcsolódó feltételek megteremtését. Úgy gondoljuk, hogy egy kert további lehetőséget ad a környezetet védő, természetbarát szokások kialakítására, és a fel növekvő nemzedék egészsége nagyban függ attól, hogy milyen élelmiszereket fogyaszt élete során. A kert folyamatosan tevékenykedtetni a gyermeket, melynek hatására elindul a természet szeretetére és tiszteletére, védelmére való nevelés. Az óvodai nevelés példaereje nagy, mi pedagógusok ennek a segítségével tudjuk a jövő nemzedékét befolyásolni, illetve egy egészséges, környezetbarát, humánus élet felé terelni.

Feladataink:

- kertre alkalmas terület kijelölése
- föld megmunkálása
- csoportok közösen válasszák ki a növényeket az elültetéshez
- növények gondozása játékos formában, (öntözés, gyomlálás,) lehetőség biztosítása gyakorlati tapasztalatszerzéshez, az emberi beavatkozások következményeinek megláttatása
- betakarítás (a munka hasznának megláttatása)

A kerti munkálatok rendszerességre nevelnek, felhívja a gyermek figyelmét a változásokra, formálja személyiségét. A gyermekek által a szülők személyiségére is hat, mert közvetítik feléjük az ökológiai, természet- és környezetbarát szemléletet.